

UNIwersYTET WARSAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

Protokół

X Posiedzenia Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia w kadencji 2019-2020,
które odbyło się w dniu 27 kwietnia 2020 r.
w trybie zdalnym

W spotkaniu udział wzięli:

- dr hab. Jolanta Choińska-Mika, prof. ucz. – Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, Przewodnicząca Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia (URK);
- mgr Maksymilian Sas – Sekretariat Prorektora ds. studentów i jakości kształcenia, Sekretarz URK;
- prof. dr hab. Barbara Fatyga – Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji;
- dr Justyna Godlewska-Szyrkowa – Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych;
- mgr Natalia Greniewska – Przewodnicząca Samorządu Doktorantów;
- prof. dr hab. Grzegorz Karasiewicz – Wydział Zarządzania;
- dr Agnieszka Janiak-Jasińska – Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia;
- dr hab. Sylwia Kulczyk – Wydział Geografii i Studiów Regionalnych;
- Kamil Lebnicki – Wydział Filozofii i Socjologii; przedstawiciel Samorządu Studentów;
- Antoni Łukasik – Kolegium Międzydziedzinowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych, przedstawiciel Samorządu Studentów;
- dr hab. Magdalena Markowska – Wydział Biologii;
- mgr inż. Damian Michalik – Wydział Fizyki, przedstawiciel Samorządu Doktorantów;
- dr hab. Aneta Pieniądz – Wydział Historyczny;
- mgr Michał Radek – Wydział Prawa i Administracji;
- dr Małgorzata Sieńczewska – Wydział Pedagogiczny;
- prof. dr hab. Ewa Szczęsna – Wydział Polonistyki;
- Krystyna Szumbarska – Wydział Biologii, przedstawicielka Samorządu Studentów;
- dr hab. Krzysztof Turzyński, prof. ucz. – Wydział Fizyki;
- mgr Jolanta Urbanik – Pełnomocnik Rektora ds. realizacji Procesu Bolońskiego i organizacji nauczania języków obcych na UW;
- Jan Wieczorek – Wydział Lingwistyki Stosowanej, przedstawiciel Samorządu Studentów;
- Michał Zinowczyk – Wydział Zarządzania, przedstawiciel Samorządu Studentów.

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

Goście:

- mgr Andrzej Dorociuk – Biuro ds. Jakości Kształcenia, protokolant;
- mgr Michał Goszczyński – Biuro ds. Jakości Kształcenia;
- mgr Agata Wroczyńska – Kierownik Biura ds. Jakości Kształcenia.

Program posiedzenia zaproponowany przez Przewodniczącą URK:

1. Sprawy bieżące.
2. Dyskusja nad materiałami w sprawie wytycznych dotyczących trybu i standardów dokonywanej przez studentów ewaluacji procesu kształcenia, okresowej ewaluacji pracy jednostek administracyjnych zapewniających obsługę toku studiów i okresowej ewaluacji pracy KJD oraz kierowników studiów.

Przewodnicząca otworzyła posiedzenie o godz. 16:35.

Sprawy bieżące

Na wstępie Przewodnicząca URK nawiązała do porannego spotkania z KJD, kierownikami studiów oraz zastępcami dyrektorów ds. studenckich, na którym rozmawiano o elastyczności sesji i podziale jej na moduły, planowanym terminie sesji od 15 czerwca do 23 sierpnia oraz wyzwaniach związanych z egzaminem językowym i oczekiwaniach niektórych jednostek dotyczących utrzymania pierwotnego terminu egzaminu certyfikacyjnego (pomimo niewielkiej liczby odbytych lektoratów). Poinformowała również, że na kolejne spotkanie, zaprosiła prof. Mikołaja Jasińskiego z PEJK, który wesprze od strony metodologicznej działania URK w przygotowaniu ankiet ewaluacyjnych.

Dyskusja dotycząca ewaluacji obecnie prowadzonych zajęć w warunkach pandemicznych

W dyskusji udział wzięli: Przewodnicząca URK, N. Greniewska, M. Markowska, K. Turzyński, J. Godlewska-Szyrkowa, B. Fatyga, K. Lebnicki, E. Szczęsna, A. Pieniądz, A. Janiak-Jasińska, J. Urbanik, M. Zinowczyk.

Przewodnicząca w odpowiedzi na pytanie M. Markowskiej poinformowała, że w tym semestrze nie będą przeprowadzane badania ankietowe opiniujące obecnie prowadzone zajęcia (online, zdalne), gdyż dotychczasowy formularz ankiety PEJK nie jest do tego przygotowany. Przeprowadzanie ich w dotychczasowej formule byłoby nieadekwatne do sytuacji, z jaką w tej chwili mamy do czynienia w związku z COVID-19, a na przygotowanie nowej ankiety nie ma niestety już czasu. Dodała również, że w kilku ośrodkach powstała idea przyjrzenia się procesowi cyfryzacji UW, a w szczególności kształcenia zdalnego, poczynając od strategicznych perspektyw

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

badan, do bardziej szczególowych aspektów zagadnienia. Powstała równiez koncepcja utworzenia specjalnych grup eksperckich, które zajmą się przyszłością kształcenia zdalnego.

W dalszej części dyskutowano m.in. nad:

- 1) pojawiającymi się nierównościami pomiędzy pracownikami ze względu na sposób i nakład pracy w warunkach zawieszenia tradycyjnych zajęć na uczelni, ograniczeniami technicznymi zajęć on-line, frustracją oraz powstałymi problemami w związku z pracą on-line i brakiem przygotowania do działań w sytuacji pandemicznej;
- 2) mnogością zastosowanych rozwiązań pracy zdalnej w odpowiedzi na zaistniałą sytuację;
- 3) brakiem podjętych działań przez niektórych nauczycieli i studentów;
- 4) komplikacjami na poszczególnych wydziałach w przypadku braku ewaluacji zajęć w tym semestrze (np. brak podstaw do przyznawania stypendiów doktoranckich);
- 5) potrzebą ewaluacji poszczególnych zajęć jako cennej informacji zarówno dla studentów, jak i prowadzących (np. która formuła zajęć się sprawdziła, a która powinna ulec zmianie, bez oceniania poszczególnych osób, czy wyciągania wniosków z oceny pracy wobec prowadzących; potrzebie konfrontacji zebranych wyników z innymi danymi, takimi jak kompetencje cyfrowe, czy dostęp do narzędzi);
- 6) potrzebą dalszego badania trybu pracy zdalnej;
- 7) koniecznością wymiany doświadczeń pomiędzy nauczycielami akademickimi różnych dyscyplin;
- 8) koniecznością zapewnienia pracownikom przez UW możliwości i narzędzi do pracy zdalnej;
- 9) niedofinansowaniem bibliotek, ich ograniczeniu technicznemu i ograniczonym dostępie do zgromadzonych materiałów;
- 10) różnymi formami przeprowadzania ankiet (elektroniczna i papierowa), ich odmienną responsywnością i nieadekwatnością wyników oraz nad różnymi rodzajami ankiet (ilościowe/jakościowe) i trudnościami w ich odpowiednim przygotowaniu, nad różnorodnością i jakością przeprowadzanych dotychczas ankiet na UW;
- 11) informacjami, jakie powinna przynosić ankiet (np. jak wygląda proces dydaktyczny w trudnym czasie epidemii, trudnościami, z którymi muszą zmagać się prowadzący i organizujący proces kształcenia ale także studenci, oraz odpowiedzi na pytania o potencjalne korzyści, istotne dla dydaktyki, płynące z doświadczeń zdalnego procesu nauczania);
- 12) potrzebą przeprowadzenia ankiety ogólnouniwersyteckiej i ankiet oceniających proces kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, w oparciu o uchwały rad

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

dydaktycznych, uwzględniające specyfikę poszczególnych dyscyplin i indywidualne potrzeby jednostek;

13) potrzebą wsparcia ze strony specjalistów z PEJK w przygotowaniu właściwej formy ankiety.

Sugerowane propozycje działań:

- 1) konsultacje pisemne jako uzupełnienie lub „zamiennik” dla nauczania synchronicznego (student ma dostęp do nauczyciela w czasie, który jest dogodny dla niego);
- 2) dobrowolna ankietyzacja, pozwalająca uzyskać informację o sytuacji studentów w kontekście obecnych trudności (pozwolić jednostkom zrobić własną ankietę, jeśli tego chcą),
- 3) utworzenie repozytoriów z materiałami dla studentów;
- 4) wykorzystanie platformy e-learnigowej „Kampus” do prowadzenia zajęć i ich monitoringu (utworzenie – z wykorzystaniem tego narzędzia – wszystkich zajęć prowadzonych zdalnie, bez względu na to w jakiej formie są prowadzone); współpraca z CKC i specjalistami z DSK.

Wnioski z dyskusji:

- 1) konieczność zidentyfikowania potrzeb UW jako instytucji do prowadzenia zdalnego kształcenia;
- 2) konieczność zidentyfikowania oczekiwań i potrzeb pracowników/doktorantek i doktorantów/ studentek i studentów oraz opracowanie (przed następnym rokiem akademickim) wytycznych i standardów pracy zdalnej;
- 3) konieczność monitorowania pojawiających się problemów ale także dobrych praktyk;
- 4) konieczność powołania zespołów ds. opracowania strategii zdalnego kształcenia (zarówno w obliczu pandemii, jak i w „normalnym” trybie pracy). Powstałe zespoły powinny zająć się standardami dla poszczególnych form zajęć (np. wykładów czy laboratoriów), bez względu na reprezentowane dyscypliny.

A. Janiak-Jasińska poinformowała, że UW jest gotowy (od maja) finansować powstałe zespoły ze środków ZIP. Materiały powinny być gotowe na wrzesień, aby można je było wcielić w życie od października. Uruchamiane są również szkolenia ze znajomości narzędzi do nauczania zdalnego i z projektowania takich zajęć. Poszukiwani są również chętni do prowadzenia takich szkoleń. Szkolenia mają być powiązane z zakupem odpowiedniego sprzętu (o ile środki nie zostaną zablokowane). Nauczyciel akademicki, który odbędzie takie szkolenia, mógłby otrzymać sprzęt

pozwalający poprowadzić zajęcia (Uczelnia planuje zakupić ok 400-500 szt. różnych narzędzi, od laptopa po słuchawki).

Szkolenia, sprzęt oraz wypracowanie strategii i standardów nauczania zdalnego to główne kierunki działań URK.

Przewodnicząca podkreśliła, że obecna sytuacja pandemiczna stwarza radom dydaktycznym sposobność do refleksji nad nauczaniem zdalnym w odniesieniu do specyfiki kierunku (rady dydaktyczne poszczególnych kierunków mają najlepszą wiedzę, o tym, jaki sposób pracy, jakie narzędzia czy spotkania są najbardziej pożądane dla sprawnego zdalnego procesu kształcenia). To jest też dobry moment do refleksji nad przyszłością dydaktyki oraz nad zmianą niektórych metod nauczania.

Dyskusja nad materiałami w sprawie wytycznych dotyczących trybu i standardów dokonywanej przez studentów ewaluacji procesu kształcenia, okresowej ewaluacji pracy jednostek administracyjnych zapewniających obsługę toku studiów i okresowej ewaluacji pracy KJD oraz kierowników studiów.

Uczestnicy dyskusji: Przewodnicząca URK, A. Pieniądz, K. Turzyński, B. Fatyga, A. Wroczyńska, J. Godlewska-Szyrkowa, M. Markowska, K. Lebnicki, J. Wieczorek, N. Greniewska, M. Goszczyński, A. Janiak-Jasińska, G. Karasiewicz.

Przechodząc do głównego tematu spotkania Przewodnicząca poprosiła A. Pieniądz o zreferowanie przygotowanych materiałów. A. Pieniądz omówiła formy i standardy poszczególnych typów ewaluacji, podkreślając, że kluczowe jest określenie celów poszczególnych ankiet i odpowiedzialności za proces ewaluacji. Przewodnicząca zwróciła uwagę na fakt, że to Uniwersytet prowadzi studia, więc ankietę powinna być przeprowadzona przede wszystkim jako „ogólnouniwersytecka”, zawierająca części wspólne dla całej uczelni oraz ewentualnie dodatkowe pytania, w których opracowaniu powinny wziąć udział członkowie rad dydaktycznych i nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na danym kierunku studiów znający najlepiej specyfikę kształcenia na nim. Należy też wziąć pod uwagę to, że podczas oceny pracownika brane są pod uwagę wyniki ankiet – w związku z tym przynajmniej w pewnym zakresie wyniki ankiet muszą być porównywalne dla całego Uniwersytetu.

Ponadto diskutowano nad:

1) różnymi poziomami ewaluacji: centralnym, tj. ogólnouniwersyteckim, lokalnym – na poziomie jednostek, informacjami kluczowymi z punktu widzenia Uniwersytetu i z pozycji rady dydaktycznej;

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

- 2) określeniem, kto powinien być organizatorem procesu ewaluacji, jego poszczególnych części, kto powinien zbierać, analizować i przedstawiać wyniki ankiet;
- 3) podległością organizacyjną poszczególnych uczestników procesu ewaluacji, ze szczególnym wskazaniem na administrację i KJD, a także określeniem, kto jest odbiorcą wyników tych ewaluacji;
- 4) niezadowoleniem studentów z dotychczas przeprowadzanych ankiet, zmęczeniem mnogością przeprowadzanych ankiet, z których, w konsekwencji, nic nie wynika;
- 5) istotnością stosowania form grzecznościowych w ankietach (np. „Pan/Pani”, „proszę”, „dziękuję” itp.);
- 6) merytorycznością ankiet, koniecznością sprawdzenia, czy ankiet faktycznie bada to, co zostało założone; uznano, że informacja o poziomie profesjonalności zajęć jest bardziej istotna i jakościowo ważniejsza od informacji, czy w odczuciu studentów zajęcia były ciekawe, czy nie; ważniejsza także wydaje się ocena tego, czy zajęcia przyczyniły się do wzrostu kompetencji studentów, niż informacja czy się podobały, czy nie;
- 7) aspektami proceduralnymi systemu jakości kształcenia wynikającymi z zarządzenia nr 163 Rektora UW z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie systemu zapewniania jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim;
- 8) dobrymi praktykami ankietowania na poszczególnych wydziałach, koniecznością ich podtrzymywania oraz istotnością ich przeprowadzania na poziomie lokalnym,
- 9) różnorodnością potrzeb badawczych poszczególnych jednostek dydaktycznych, istotnych dla ich specyfiki i funkcjonowania, poza merytorycznymi również na poziomie relacji nauczycieli ze studentami i emocji związanych z uczeniem się na UW;
- 10) możliwościami stworzenia pytań badających funkcjonowanie specyficznych obszarów jednostek (np. laboratorium fizycznego), na poziomie ankiety ogólnouniwersyteckiej;
- 11) doświadczeniami PEJK i zaletami tworzenia ankiet przez tę jednostkę, analizowania wyników ankiet i przedstawiania gotowych raportów, brakiem możliwości samodzielnego organizowania ewaluacji na dużych wydziałach (co nie wyklucza możliwości pogłębiania takiej ankiety przez rady dydaktyczne skupiające się na ważnych problemach lokalnych, których nie da się ująć w ankiecie ogólnouniwersyteckiej);
- 12) koniecznością dążenia do standaryzacji ankiety ogólnouniwersyteckiej, z uwagi na prowadzenie kierunków przez Uniwersytet i zatrudniania pracowników przez Uniwersytet;
- 13) koniecznością odpowiedniego przygotowania metodologicznego do zrobienia dobrej jakości ankiety, koniecznością zaangażowania fachowców w tej dziedzinie;

- 14) znaczącą rolą KJD w procesie kształcenia i możliwości oceny tego wsparcia przez studentów;
- 15) trudnościami w tworzeniu ankiety dla KJD ze względu na kompetencyjność;
- 16) możliwością połączenia ewaluacji KJD i administracji jako całości procesu wsparcia (wsparcia, jakie dostaje student w toku swoich studiów – od KJD, opiekuna roku, sekretariatu, dziekanatu, biblioteki etc.);
- 17) różnorodnością modeli obsługi administracyjnej w poszczególnych jednostkach, różnym podziale kompetencji, a w związku z tym trudnościami rzetelnej oceny ich działania za pomocą jednej ankiety;
- 18) możliwościami dostosowywania ankiet dotyczących ewaluacji zajęć do wewnętrznej specyfiki danego kierunku/danej jednostki;
- 19) nierównością traktowania ewaluacji na poszczególnych wydziałach (różny poziom zaangażowania w celu osiągnięcia wysokiej jakości efektów ewaluacji);
- 20) koniecznością rozważnego delegowania prac związanych z ewaluacją na i tak już przeciążone zadaniami rady dydaktyczne;
- 21) informacjami, jakie powinny płynąć z ankiety (ważniejsze wydaje się podjęcie działań naprawczych niż wyciąganie konsekwencji personalnych).

Konkludując, Przewodnicząca podkreśliła, że niezależnie od przyjętej formy ewaluacji, sposobu jej przeprowadzenia i postawionych pytań, najważniejszą kwestią jest przełożenie zebranych informacji, danych, wniosków i opinii, na poprawę jakości dydaktyki. Dlatego, zaleciła, aby rady dydaktyczne przemyślały, jak wykorzystać zebrany w ankietach materiał.

Ponadto wskazała na konieczność zdefiniowania celów, które URK chce osiągnąć poprzez zadane w ankiecie pytania, jakie informacje są istotne w skali całego Uniwersytetu, jak URK postrzega swoją rolę w procesie ewaluacji procesu dydaktycznego oraz zdefiniowania – jako wytycznej dla rad dydaktycznych – standardów „dobrego kierunku studiów”.

Rozmowa dot. zebrania materiału do dyskusji z PEJK

Przewodnicząca poprosiła o wspólne przedyskutowanie celów ankiety ewaluacyjnej i informacji, które powinna ona dostarczyć, a także przygotowanie „katalogu” pytań do rozmów z zespołem PEJK, aby można było przygotować dobre narzędzie. Materiałem wyjściowym była propozycja ankiety przygotowana przez B. Fatygę. W dyskusji wskazywano m.in. na konieczność dostosowania pytań do realiów (jakie obszary dotyczące procesu kształcenia w obecnej sytuacji powinny być przedmiotem badania), do form zajęć (wykłady, konwersatoria itp.), do sylabusu (np. zgodność kwestii zaliczeń, kwestii tematycznych zajęć, formy zajęć etc.), konieczność ujęcia pytań

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

dotyczących kompetencji i możliwości kontaktu z prowadzącym zajęcia, nakładu pracy studenta, wiedzy wynoszonej przez studenta z zajęć. Zwrócono też uwagę na czynniki wpływające na liczbę uzyskanych odpowiedzi w wyniku ankietyzacji – liczba ankiet (jak najmniej), prosty, nierozbudowany kwestionariusz.

Podsumowując posiedzenie, Przewodnicząca stwierdziła, że URK nie zamierza psuć tego, co działa i jest dobrą praktyką. Podkreśliła jednocześnie, że doświadczenia z ankietowania wielu kierunków są zdecydowanie zróżnicowane. URK powinna zająć się zatem przede wszystkim ankietą ogólnouniwersytecką, ponieważ URK ma mieć właśnie perspektywę ogólnouczelnianą. Poziom szczegółowy specyficznych badań ankietowych powinien być przeniesiony na poziom lokalny (do decyzji rad dydaktycznych).

Dalsza procedura postępowania:

- 1) wszystkie dotyczące informacji, które powinny znaleźć się w ankiecie ogólnouniwersyteckiej powinny zostać przesłane do A. Pieniądz w ciągu najbliższych 3 dni;
- 2) A. Pieniądz i K. Lebnicki zredagują zebrane propozycje i udostępnią online (na dedykowanym dysku);
- 3) na następne spotkanie przewodnicząca zaprosi M. Jasińskiego, który odniesie się do wymagań/propozycji URK w kontekście możliwości doświadczeń PEJK;
- 4) wytyczne dotyczące wymagań w odniesieniu do specyfiki kierunków studiów URK określi w późniejszym terminie (te zagadnienia powinny być przedmiotem zainteresowania poszczególnych rad dydaktycznych, które mają najlepszą wiedzę o specyfice kierunków studiów);
- 5) kwestia do rozstrzygnięcia – w jaki sposób wyniki ankiet powinny być potem wykorzystywane, w jaki sposób studenci powinni się dowiadywać o tym, że wyniki ankiet stały się przedmiotem pogłębionej refleksji.

Zamykając posiedzenie, Przewodnicząca podziękowała za ważną i trudną dyskusję, która ujawniła mnóstwo problemów. Zapowiedziała, że kwestia ewaluacji procesu kształcenia będzie przedmiotem także kolejnego posiedzenia w dniu 4 maja br. o godz. 16:30. Na jednym z przyszłych posiedzeń zostanie zaprezentowana, przygotowana przez socjologów, koncepcja nowego kierunku studiów II stopnia – *Socjologia interwencji społecznych*. O recenzję wspomnianej koncepcji zostały poproszone J. Godlewska-Szyrkowa i S. Kulczyk.

Przewodnicząca URK zamknęła posiedzenie o godz. 19:40.